

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare Catherine Andersson
Titel: Projektchef
E-post: catherine.andersson@norrtalje.se

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Uppsiktsplikt VA-projekt delår 2 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen godkänner VA-avdelningens redovisade uppsiktsplikt för delår 2 2019.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Projektportföljen med pågående samt driftsatta men ännu inte slutredovisade VA-projekt består för närvarande av 49 projekt, varav 23 projekt är pågående, med en total investeringsbudget om 1 042 mkr. På portföljnivå ligger avvikelserna mellan budget och prognos på minus 102 mkr.

Av dessa 23 projekt prognostiseras åtta projekt ha en negativ avvikelse mot budget. Tre projekt har redan skickat in begäran om tilläggsanslag till politiken och fem projekt kommer att skicka in det när man fått överblick över alla kostnader. Ett projekt kommer att stoppas och bara akuta åtgärder genomförs då utredningen visade att den totala kostnaden kommer att bli mycket dyrare.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har 2015-09-14 (§129) godkänt en rutin för åiterrapportering av pågående större projekt där följande ska ingå – status, ekonomi, avvikelser, tidplan och risk.

Rutinen gäller för projektet Norrtälje Hamn samt VA-utbyggnaden i Norrtälje Kommun. I denna rapport redovisas projekt inom VA-utbyggnaden i Norrtälje kommun.

Koppling till gällande styrdokument

VA-verksamheten tilldelas en investeringsram i Mål och budget för att uppnå kommunfullmäktiges övergripande mål Barn och ungas framtid, En trygg kommun för alla samt hållbar tillväxt och utveckling.

Investeringsbehovet beskrivs även i VA-plan som innehåller dels planering för investerings- och reinvesteringsåtgärder i den befintliga VA-anläggningen, dels en plan för VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse över de nästkommande 5 åren, en dagvattenstrategi, en påbörjad handlingsplan för områden med fortsatt enskilt VA-försörjning.

Lagkrav

Inte tillämplig.

Samberedning

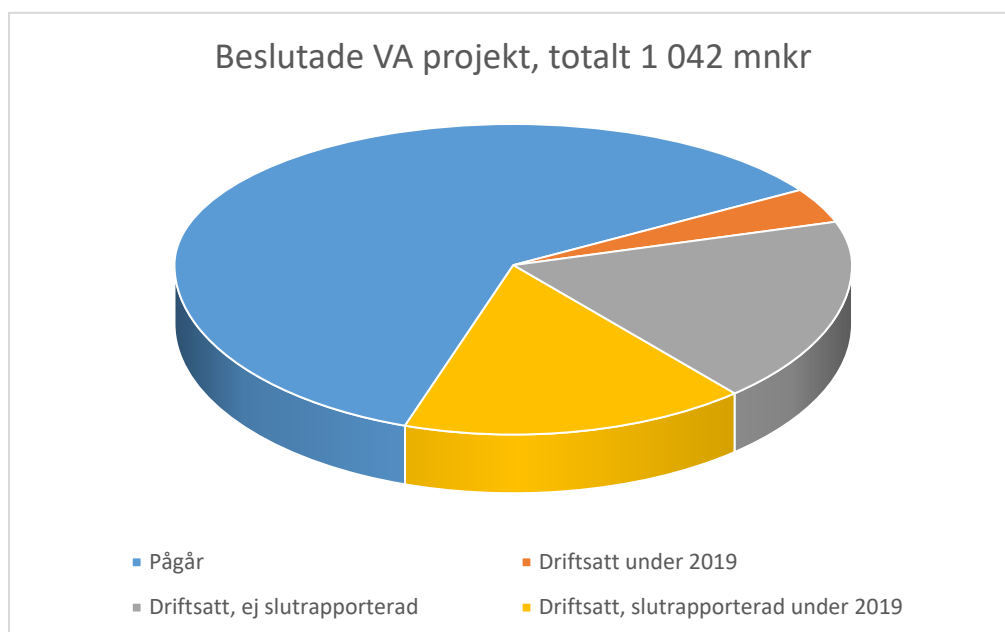
Ärendet har beretts av VA-avdelningen inom samhällsbyggnadsavdelningen.

Beskrivning av ärendet

Den 20 juni 2016 antogs en ny VA-plan i Kommunfullmäktige. Den nya planen är ett verktyg för hållbar planering av VA-försörjningen i kommunen. VA-planen är en femårsplan som löpande ska hållas uppdaterad och ambitionen är att den årligen ska följas upp och fastställas av kommunfullmäktige. En reviderad VA-plan för 2018 beslutades av kommunfullmäktige 2018-02-19 (§6). I arbetet har ambitionen fortsatt varit att säkerställa att utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen prioriteras där behovet till skyddet för människors hälsa och miljön är störst, att behovet av åtgärder i den befintliga anläggningen prioriteras på ett systematiskt och transparent sätt samt att uppmärksamma infrastrukturberoenden såsom kapacitetsbrister och behov av ny infrastruktur. VA-planen 2018 innehåller dels planering för investerings- och reinvesteringsåtgärder i den befintliga VA-anläggningen, dels en plan för VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse över de nästkommande 5 åren, en dagvattenstrategi, en påbörjad handlingsplan för områden med fortsatt enskilt VA-försörjning. Arbetet fortsätter för att kommunen på sikt skall ha en komplett VA-plan som täcker kommunens hela VA-försörjning, innanför och utanför nuvarande VA-verksamhetsområde. Arbetet med revidering av VA-planen för 2019 har påbörjats på VA-avdelningen.

Projektportföljen med pågående samt driftsatta men ännu inte slutredovisade VA-projekt består för närvarande av 49 projekt, varav 23 projekt är pågående, med en total investeringsbudget om 1 042 mkr. Portföljen innehåller förutom de projekt som är pågående (aktiva vad gäller utredning eller entreprenad) även driftsatta projekt som ännu inte är slutredovisade. Utöver redovisade projekt finns det ett antal projekt i förstudiefas som ej nämns i denna rapport då inga politiska beslut är ännu tagna.

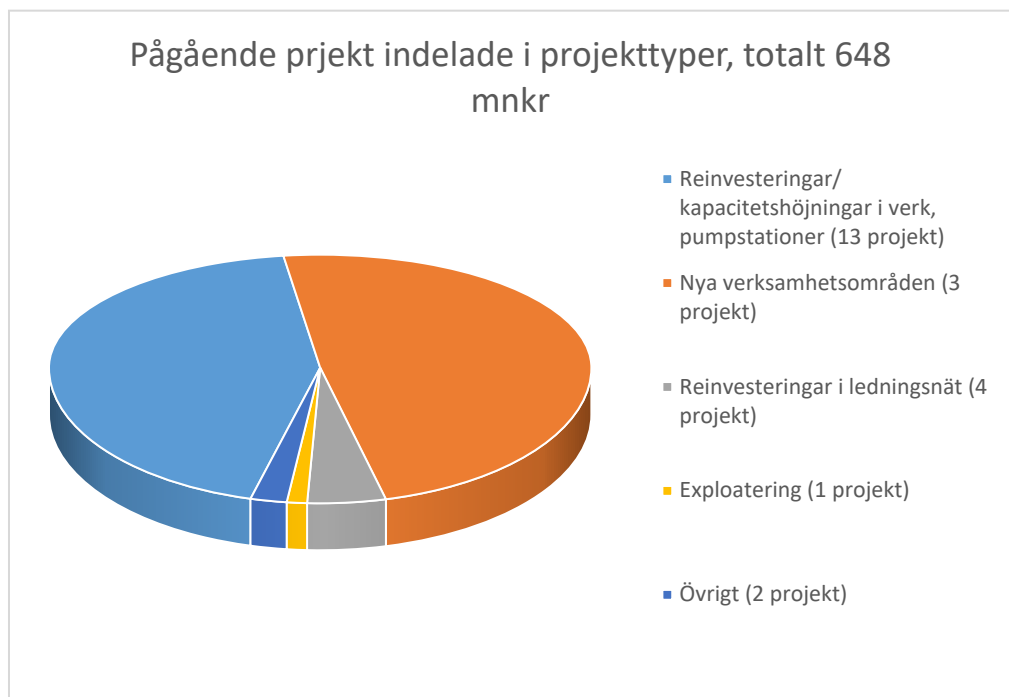
Per delår 2 2019 är 23 projekt med totalbudget om 648 mkr under produktion, 3 projekt om 36 mkr blev driftsatta under året (exploatering på Mellingeolm 6:1, Görle 8:1 Nya Brandstationen och Verksamhetsområde Skärsta), 7 projekt om 172 mkr blev slutrapporterade under 2019 och 16 projekt om 186 mkr driftsatta tidigare år men ej slutrapporterade.

Fyra nya projekt har startats under 2019 med total budget om 24,5 mkr (tryckstegring i Bolkadalen, tryckledning P4-Lindholmen, vattendom i Grisslehamn och förnyelse i Södersvik).

VA-avdelningen hanterar olika typer av projekt t.ex. utbyggnad av ledningsnät i befintliga bostadsområden, reinvesteringar på ledningar, investeringar och reinvesteringar på Vatten- och

avloppsreningsverk och pumpstationer samt utbyggnad av överföringsledningar med syfte att förstärka kapacitet i befintligt ledningsnät eller länka ihop delar av VA-systemet.

Konsekvensanalys/riskanalys

Närhet till skärgård och storstad gör Norrtälje kommun attraktivt för både exploatörer och bostadssökande. Exploatörer lockas till bostadsbyggande och kommunen välkomnar detta vilket medför ett högt tryck på VA-huvudmannen att bygga ut allmänt VA till nya områden samt utöka kapaciteten i befintligt VA-system. För VA-huvudmannen är det stora bebyggelsestrycket en stor utmaning och en risk eftersom Norrtäljes befintliga VA-system är gammalt och många delar av systemet har nått sitt kapacitetsmässiga tak. Kapacitetsbegränsningar förekommer i systemets alla delar, i ledningsnät, verk, övervakningssystem och pumpstationer. Många av kommunens avloppsreningsverk är även de gamla och på många ställen finns det ett stort underhållsbehov.

En annan stor utmaning för VA-huvudmannen är svårigheten att långsiktigt planera för behov av allmänna VA-tjänster i ny bebyggelse. Med kommunens omfattande VA-plan har man visat ambition till långsiktig hållbar VA-planering men ansökningar om planbesked inkommer kontinuerligt till kommunen och nya områden med behov av den allmänna VA-anläggningen lyfts i prioritet. Problem uppstår när kapaciteten i den befintliga allmänna VA-anläggningen inte räcker till för de tänkta exploateringarna eller när långa kostsamma överföringsledningar krävs för genomförandet.

Önskemål om tillväxt och förtätning står ofta i konflikt med behoven av ytor för rening, bortledning och fördröjning av dagvatten. Ytor som behövs för att undvika okontrollerade översvämningar som i sin tur riskerar medföra stora samhällskostnader. En stor risk är de beslutade detaljplaner vars översvämningssytor och dagvattenrening har prioriterats bort till förmån för tätare bebyggelse. Kortsiktig planering gällande dagvatten riskerar att kraftigt öka VA-huvudmannens kostnader för omhändertagande.

Många och stora projekt är utmanande både ekonomiskt och personellt. Stor planerings- och utbyggnadstakt kräver resurser på alla nivåer: planering, förstudier, granskning, kontroll, kundkontakt, ekonomi, juridik, upphandling, system, projektering, byggande och drift.

Pågående reningsverksprojekt framförallt Lindholmen, Rimbo och Kapellskär är bra exempel på stora utmanande projekt, ekonomiskt och personellt. Investeringarna är framtunga och ger på kort sikt inga intäkter vilket medför att de kommer att påverka VA-kollektivets abonnenter genom höjda brukningsavgifter. Investeringarna är dock nödvändiga för att Norrtälje kommun ska kunna möta såväl exploateringsstryck som miljökrav och kapacitetsbehov.

Barnkonsekvensanalys

Är inte tillämplig.

Ekonomisk analys

Investeringsram

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om investeringar. Av kommunfullmäktige tilldelad investeringsram gäller. Avvikelse i förhållande till beslutad investeringsram redovisas i samband med uppföljning och rapportering.

Tabell 1 visar den beslutade investeringsramen samt utfall under åren 2016-2018. Förseningar i projekten gör att projekten flyttas fram och utfallet faller ut senare än planerat.

Tabell 1.

År	Budget, mnr	Utfall, mnr	Avvikelse, mnr	Avvikelse, %
2016	242,5	134,5	108	45%
2017	181,1	101,0	80,1	44%
2018	190,0	134,0	56	29%

Tabell 2 visar den beslutade investeringsramen i Mål och Budget 2019-2021 samt prognos för redan beslutade investeringar som rapporteras i denna uppsiktsplikt. Ännu inte beslutade projekt samt förseningar i beslutade projekt summeras i kolumnen återstår.

Tabell 2.

År	Budget/ Plan, mnr	Prognos* Delår 2, mnr	Återstår, mnr	Återstår, %	Prognos* Delår 1, mnr
2019	356,0	220,4	135,6	38%	264,5
2020	414,6	185,5	229,1	55%	201,5
2021	390,4	139,8	250,6	64%	53,5

* I prognosen ingår bara redan beslutade projekt.

Prognos för den totala investeringsvolymen för 2019 minskar från 264,5 mnr i delår 1 till 220,4 mnr i delår 2 och beror på förseningar i visa investeringsprojekt.

Investeringsportfölj av VA-investeringar

Den totala VA-investeringsportföljen har idag en budget om 1 042 mnr och prognosen är 1 144 mnr med en avvikelse mot budget om -102 mnr. Av dessa 1 144 mnr är 664 mnr redan upparbetade och 480 mnr återstår.

Det är åtta projekt som bidrar till den negativa avvikelsen. Tre projekt har redan skickat in till politiken begäran om tilläggsanslag och fem projekt kommer att skicka in det när man fått överblick över alla kostnader.

Ett projekt kommer att stoppas och bara akuta åtgärder genomförs då utredningen visade att den totala kostnaden kommer att bli mycket dyrare.

Större ekonomiska avvikelser

Större ekonomiska avvikelser finns i följande projekt där tilläggsanslag är inte politiskt godkänd eller ännu inte inskickat till politiken. Tilläggsinvesteringar ryms inom den av Kommunfullmäktige tilldelade investeringsramen i Mål och Budget 2019-2021, se tabell 2.

Större ekonomiska avvikelser främst beror på att man oftast söker investeringsanslag innan projekteringen är gjord och då har man inte full kunskap om de totala projektkostnaderna. För att undvika stora avvikelser i stora projekt bör man söka projekteringsmedel i steg ett och själva utförandet av projektet i steg två då man vet mer detaljerat vad projektet kommer att kosta. Större ekonomiska avvikelser uppkommer även i projekt som blivit försenade och prisnivån har ökat under tiden. Förseningarna kan oftast inte VA-verksamheten påverka och förutspå.

1. I dagsläget bedöms kommande utbyggnad i Västanvik kosta väsentligt mer än tilldelat investeringsbelopp (KF 2012). Ett beslut om tilläggsanslag om 48,6 mnkr krävs för att kunna genomföra utbyggnaden som planeras. En kostnads kalkyl på dagens prisnivå visar att slutkostnad beräknas hamna på totalt 140,6 mnkr samt anläggningsavgifterna på 122mkr. I tidigare beslut finns en budget om 92 mnkr som baserades på 2012 års kostnadsnivå. Förslag till beslut är inlämnad till politiken. Per idag pågår projektering av utbyggnaden och byggstart planeras vinter 2019/2020.
2. Mindre reinvesteringar. Anledningen till ökade kostnader för mindre reinvesteringar är först införande av komponentavskrivning under 2019 samt att från och med 1 januari 2019 sköts driften i kommunal regi. Det betyder att tidigare kostnad för driftentreprenad ersätts med egna kostnader för driftpersonal, materialinköp, entreprenader och utrustning. Inköp av större utrustning klassas som mindre reinvestering. Förslag om tilläggsanslag är inskickad till politiken.
3. Lindholmen ARV Fördjupad studie 50000pe – Fördjupade studie har pågått för en utbyggnad av Lindholmens avloppsreningsverk sedan 2016. Projektets huvuduppgift har varit att ta fram underlag inför tillståndsansökan enligt miljöbalken för att klara avloppsreningen för motsvarande 50 000 personer. Som en del av detta har en fördjupad utvärdering skett av nuvarande reningsverks standard och effektivitet. Kostnaderna för att ta fram underlagsmaterial till tillståndsansökan har blivit högre än vad som kunde förutses. Prioritet har varit att göra en tillståndsansökan där miljökonsekvenserna är ordentligt genomgångna för att erhålla en smidig och förhållandevis snabb tillståndsprövning

Investeringsanslaget för tillståndsansökan är enligt beslut i KF 2016, 4 mnkr och prognosen är 5,5 mnkr. Förslag med tilläggsanslag är inlämnad till politiken. Vidare har beslut inlämnats för nästa etapp av projektet; projektering och förberedande av underlag för upphandling på 19,5mkr.

4. Lindholmen akut mellansedimentering. Kalkylen är uppskattad 2017. Schaktkostnaderna blir dyrare, bassängen görs djupare och ger effektivare process. När överblicken över de exakta kostnaderna presenterats av entreprenören, planeras ett tjut om tilläggsanslag.

5. Görla 8:1 - Nya brandstationen. Detaljplanens syfte är att möjliggöra uppförande av brandstation, snabbmatsrestaurang samt bensinmack och biltvätt. Slutbesiktning godkändes 10 juni. En lösning för dagvattenfrågan är under utarbetande. Idag ligger merparten av alla projektkostnader hos i fastighetsprojektet brandstation. Kostnader förs om under Q4 2019. Budget kommer troligen att överskridas p.g.a. nödvändig uppdimensionering av pumpstationen. När man har överblick över alla kostnader kommer tjänsteutlåtande om tilläggsanslag tas fram.
6. Utbyggnad av verksamhetsområdet i Bergshamra. Den totala investeringen för hela projektet är 202,7 mnkr. Projektet har pågått under flera års tid med flertalet etapper. Den sista etappen byggs klart under 2019. Prognosen för hela Bergshamraprojektet ligger på 225,8 mnkr och har försämrats sedan prognos i uppsiktsplikt vid delår 1 med ytterligare 10 mnkr. Utbyggnaden av sista etappen har blivit dyrare än planerat. Schaktarbeten samt rörläggning som nu är klar till 60% har visat på ökade jordschaktsmängder i den avstämda mängdregleringen. Projektet har även haft en del oförutsedda poster t.ex. tillkommande kostnader för tryckstegringsstation. Driftsättning flyttas fram till årsskiftet 2019/2020 istället för hösten 2019. Förseningen beror till stora delar pga markåtkomst samt försiktig sprängning. När man har överblick över alla kostnader kommer tjänsteutlåtande om tilläggsanslag tas fram.
7. Kapellskär ARV 15000pe. Utredningar och projektering har pågått över lång tid och har kostat mer än beräknat. Då anbudet har blivit dyrare än budget så ryms inte optioner samt oförutsedda händelser inom budget och projektet kommer att behöva söka tilläggsanslag på ca 35 mkr.
8. Grisslehamns vattenverk. Att bygga om vattenverket som ett konventionellt verk visade sig vara dyrt, p.g.a. organiskt bundet järn. Utredningen visade att det skulle kosta ca 18-20 Mkr. Beslut har tagits att projektet ska avslutas och ett nytt projekt påbörjas som redder ut vad man ska göra med verket fram tills membranverk är färdigprojekterat. Akuta åtgärder kommer att genomföras innan projektet avslutas. Tjänsteutlåtande om projektavslut planeras till politiken.

Större avvikelser från tidplan

Förseningar i projekt huvudsakligen beror på faktorer som VA-avdelningen inte kan påverka. Den ursprungliga tidplanen oftast sätts utifrån det som är känt när projektet startas och att projektet flyter på utan några problem. Projekten oftast startas innan projekteringen är gjord och man har inte då kunskap om alla detaljer i projektet, upphandlingen är inte genomfört ännu och man har inte kunskap om entreprenörens tidplan.

1. Kapellskärs avloppsreningsverk är försenat på grund av överklagande av upphandlingen, överklagandet tog 8 månader. Projektet har förskjutits pga den försenade uppstarten. Provkörning av det nya verket är planerat till febr. 2021. Provkörning pågår 6 mnd.
2. Västanvik VA-utbyggnadsområde har blivit försenat som en följd av överklagandet av Kapellskärs ARV. Ett omtag har gjorts i projektet under sommaren för att ordentligt utreda verksamhetsområde, fastigheter samt ekonomin. Beslut om tilläggsanslag inlämnad augusti.
3. Sanering Grisslehamn – förseningen på grund av jobbet med prioritering av ledningssträckor.
4. Vattenverket i Grisslehamn – projekteringen av lösningar har tagit mer tid än den ursprungliga tidplanen. Ett tjänsteutlåtande är planerat att lämnas in till oktober.
5. Sanering Nysättra – förseningen är på grund av samplanering med Trafikverket som planerade en gång och cykelväg i den sträcka där VA planerade sina ledningar.

6. Hamnen Pumpstation P4 – förseningen beror på beslut angående fördyrningar samt framtagande av förfrågningsunderlag inom projektet.
7. Akuta åtgärder på Lindholmen var planerade slutföras till dec 2018, nu är tidplanen sommar 2020. Tidiga skeden i upphandlings- och utredningsprocessen har bidragit till förseningar.
8. Akuta åtgärder på Rimbo ARV var planerade slutföras aug 2018, nu är tidplanen vår 2020. Tidiga skeden i upphandlings- och utredningsprocessen har bidragit till förseningar.

Jämställdhetsanalys

Är inte tillämplig.

Äldre- och tillgänglighetsanalys

Är inte tillämplig.

Tidplaner

Rapporteringen av uppsiktsplikt sker i samband med delårsrapport 1, delårsrapport 2 och bokslut.

Mats Pernhem
Tf. teknisk direktör
Tekniska kontoret

Anders Gelandér
Avdelningschef
VA-avdelningen

Bilagor

Bilaga 1. Projektplan VA delår 2 2019.

NORRTÄLJE
KOMMUN

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2019-11-04
Diarienummer: KS 2019-1199

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare Catherine Andersson
Titel: Projektchef
E-post: catherine.andersson@norttalje.se

[Till kommunstyrelsens arbetsutskott](#)